

ΣΠΥΡΟΣ ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗΣ

ΚΑΘΑΡΜΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΒΑΣΙΣΜΕΝΟ ΣΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

 ΜΙΝΩΑΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Πάνω Λίμνη Πέλλας

Νοέμβριος 1979

Οι κρουνοί του ουρανού είχαν ανοίξει εδώ και ώρες και η βροχή έπεφτε αδυσώπητη, σαν να είχε βάλει ένα κρυφό στοίχημα με τη γη να προλάβει να γεμίσει κάθε εσοχή της μέχρι το πρωί. Τα νερά που έτρεχαν ορμητικά παράσερναν τα πάντα στο πέρασμά τους. Οι αστραπές έκαναν τη νύχτα μέρα και οι κεραυνοί τράνταζαν ολόκληρη την περιοχή.

Κι όμως, μέσα σ' αυτή τη λαίλαπα, έναν άντρα δεν τον απασχολούσαν όσα έστελνε ο ουρανός, αλλά όσα προέρχονταν απ' τους ανθρώπους. Εκείνος είχε όλη του την προσοχή στραμμένη στην πόρτα του σπιτιού του. Στεκόταν στην άκρη του αμπαρωμένου παραθύρου και στο πρόσωπό του είχε σχηματιστεί μια έκφραση αγωνίας ανάμεικτης με θυμό. Στη ζωή του δεν άντεχε να μην έχει τον έλεγχο και τώρα τίποτα δεν έδειχνε να εξαρτάται από κείνον. Έσφιγγε το παλιό περίστροφο στα δάχτυλά του και σκεφτόταν πόσο λάθος είχε κάνει που είχε παρατήσει την καραμπίνα στην αποθήκη. Έριξε μια φευγαλέα ματιά στα παιδιά του, που κάθονταν κουλουριασμένα στο πάτωμα σαν φοβισμένα κουτάβια, και τους έκανε ένα αυστηρό νόημα να παραμείνουν ακίνητα. Στρέφοντας και πάλι την προσοχή του προς την πόρτα, σκούπισε το μέτωπό του, απ' όπου ανάβλυζαν χοντρές στάλες κρύου ιδρώτα. Παγωνιά έξω, παγωνιά και μέσα. Ούτε η φωτιά για να ζεστα-

θούν δεν ήταν αναμμένη. Μόνο το καντηλάκι έφεγγε στην άκρη του τραπέζιου και μια μικρή λάμπα λαδιού φώτιζε με την ασθενική της φλόγα τις σκιές. Ξάφνου κάτι άκουσε. Ήταν βήματα, ποδοβολητά έξω απ' το σπίτι. Κάποιος ή κάποιοι πλατσούριζαν με ορμή στις λάσπες και στα νερά. «Πού είναι ο σκύλος; Γιατί δεν τους γαβγίζει;» αναρωτήθηκε. Κράτησε την ανάσα του για να αφουγκραστεί καλύτερα. Η νύχτα τα μαρτυράει όλα, κι εκείνος έπρεπε να καταλάβει όσο πιο γρήγορα γινόταν πόσοι ήταν εκεί έξω. Και, το κυριότερο, *ποιοι*. Αυτό θα καθόριζε και τις αποφάσεις του.

Στο βάθος του σπιτιού, η γυναίκα του κρατούσε στα χέρια της την εικόνα της Παναγίας Σουμελά και κλαίγοντας βουβά προσευχόταν στη χάρη της. Ο τρόμος δεν την άφηνε ούτε τα παιδιά της να πλησιάσει. Είχε κοκαλώσει εκεί, στο ίδιο ακριβώς σημείο όπου στεκόταν τόση ώρα.

«Σβήσε τη λάμπα...» την πρόσταξε ψιθυριστά. «Έρχονται... είναι εδώ... σβήσ' την αμέσως, σου λέω!» της είπε καθώς ο ίδιος έσβηνε το καντήλι.

Σκοτάδι απλώθηκε παντού.

«Μάνα, φοβάμαι...»

Η τρομαγμένη φωνούλα της μικρής του κόρης τον έκανε να σφίξει τα δόντια, να τα σπάσει. Κι όμως, δεν έδειχνε κανένα από τα συναισθήματα που τον κατέκλυζαν εκείνη την ώρα, αφού τα πάντα άλλαζαν με ιλιγγιώδη ταχύτητα.

Ένας γδούπος ακούστηκε στην πίσω πόρτα, σαν να έπεσε με δύναμη πάνω της κάποιο σώμα. Κοκάλωσαν από τον φόβο και δεν έβγαλαν άχνα. Οι καρδιές τους κόντευαν να σπάσουν από την αγωνία. Δεύτερο χτύπημα· αυτή τη φορά δυνατότερο. Κάποιοι πάλευε να τη ρίξει.

*«Ὅψίας δὲ γενομένης, ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα».**

Αλλά απόψε η νύχτα δεν έφερε ψωμί και κρασί, μόνο φόβο και τιμωρία.

«Μαζευτείτε στο τραπέζι... εδώ στην άκρη. Καθίστε στις θέσεις σας» τους πρόσταξε κι εκείνοι υπάκουσαν αμέσως, όπως οι απόστολοι την τελευταία εντολή του Διδασκάλου. Έμειναν ακίνητοι, θαρρείς και περίμεναν να σερβιριστεί το γεύμα, στον δικό τους Μυστικό Δείπνο πριν από την προδοσία.

*«Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με».***

Η μεγάλη κόρη άπλωσε το χέρι της κι έπιασε εκείνο της αδελφής της, μήπως καταφέρει να της δώσει λίγο από το κουράγιο που δεν είχε.

Ο άντρας στράφηκε προς τα μέσα. «Περιμένω!» φώναξε δυνατά για να ακουστεί πάνω απ' το αγκομαχητό της φύσης. Τα χτυπήματα δυνάμωναν. Ήξερε πως κανένας δεν θα έφευγε. Σήμερα θα γινόταν και η δίκη και η εκτέλεση της ποινής.

*«Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με παραδώσει».****

Όμως εδώ δεν υπήρχε τρυβλίο,**** μονάχα αίμα και λάσπη.

* Λόγια του Χριστού κατά τον Μυστικό Δείπνο: «Κι όταν ήρθε το βράδυ, κάθισε στο τραπέζι με τους δώδεκα», *Κατά Ματθαίον*, 26, 20.

** «Κι ενώ έτρωγαν, είπε: Αλήθεια σας λέω ένας από σας θα με προδώσει», *Κατά Ματθαίον* 26, 21.

*** «Αυτός που βούτηξε μαζί μου το χέρι στο πιάτο, αυτός θα με προδώσει», *Κατά Ματθαίον* 26, 23.

**** Τρυβλίο: πιάτο.

Σήκωσε τον κόκορα του περιστρόφου του και όπλισε. Ο ήχος ακούστηκε ξερός, σαν να έσπαζε κλωνάρι.

Η πόρτα υποχώρησε με πάταγο. Ίσως ήταν κεραυνός, ίσως πυροβολισμός. Ουρλιαχτά, κραυγές. Αμέσως ακολούθησε ένας δεύτερος κρότος, και τρίτος, και τέταρτος... και ύστερα σιωπή.

«Ο μὲν ὑπάγει ... οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται».* Η χούφτα άνοιξε και τα τριάκοντα αργύρια κύλησαν στο πάτωμα. Οι καπνοί που αναδύθηκαν από την κάννη κόλλησαν στην υγρασία και έγιναν φαντάσματα με απλωμένα χέρια. Ποιον είχαν αρπάξει; Ποιον έπαιρναν για να χαθεί μαζί τους; Μια αστραπή φώτισε στιγμιαία τα πρόσωπα, την έκπληξη, το αίμα.

Κρύα Βρύση Πέλλας

Σημερινή εποχή

Η κυρα-Παρθένα σκούπιζε την κουζίνα της όταν ξαφνικά κοκάλωσε. Κοίταξε ένα ποτήρι με νερό πάνω στο τραπέζι που η επιφάνειά του κυμάτισε βίαια. Πριν προλάβει να συνειδητοποιήσει τι σήμαινε αυτό, ολόκληρο το σπίτι έβγαλε ένα βαθύ, υπόκωφο μουγκρητό. Ένωσε το πάτωμα να τρέμει κάτω απ' τα πόδια της και μια ανατριχίλα διαπέρασε ολόκληρο το κορ-

* «Ο Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου πηγαίνει, ὅπως εἶναι γραμμένο γι' αυτόν ... αλίμονο ὁμως σ' εκείνον τον ἄνθρωπο διὰ του οποιoίου παραδίδεται», *Κατὰ Ματθαῖον* 26, 24.

μί της. Για ένα δυο δευτερόλεπτα έμεινε ακίνητη, αλλά αμέσως μετά, σαν αντιλήφθηκε τι συνέβαινε, άρχισε να φωνάζει έντρομη: «Λευτέρ', Λευτέρ'!». Η φωνή της ακούστηκε σε ολόκληρη τη γειτονιά. Καθώς πετάχτηκε φουριόζα στην αυλή, είδε τριγύρω και τις άλλες γυναίκες των γειτονικών σπιτιών να βγαίνουν έξω κατατρομαγμένες.

«Τον καταλάβατε κι εσείς;» ρώτησε κάποια πανιασμένη από τον φόβο.

«Ναι. Τρανός πρέπ' να έτον. Ολίγον και άλλο θα έπεφτε τ' οσπίτ...» απάντησε μια άλλη και σταυροκοπήθηκε.

«Λευτέρ'!» συνέχισε η Παρθένα και με το κουρασμένο της βήμα έσπευσε στο πίσω μέρος του σπιτιού για να τον βρει.

Ένας άντρας πάνω από ογδόντα ετών εμφανίστηκε πίσω από ένα αρχαίο τρακτέρ και την κοίταξε σκουπίζοντας ατάραχος τα χέρια του με ένα πανί. «Τι θέλεις πάλι; Επήρες το κιφάλι μ' με τα λαλίας σις» της απάντησε.

«Έκαμε σεισμό. Δεν τον κατάλαβες;» τον ρώτησε και σταυροκοπήθηκε, θαρρείς και ήθελε να ξορκίσει το κακό.

Εκείνος δεν της είπε τίποτα, σαν να μην τον αφορούσε το θέμα. Για μια στιγμή έστρεψε το βλέμμα του στο βάθος του ορίζοντα, προς τη μεριά της λίμνης, και αμέσως ξαναγύρισε στα μαστορέματά του.

«Δεν το παρατάς αυτό λέω γω, μην πιάσεις πάλι κανένα χέρι;» προσπάθησε να τον συνεντίσει, μόλις τον είδε να αρπάζει ένα μεγάλο γρανάζι και να το χώνει στο ανοιχτό σασμάν του οχήματος.

«Το φαϊν είναι έτοιμο;» της αντιγύρισε εκείνος.

Η γυναίκα αναστέναξε απελπισμένη με την ξεροκεφαλιά του άντρα της και επέστρεψε στο σπίτι δίχως άλλη κουβέντα.

Το τηλέφωνο χτυπούσε επίμονα. «Ναι... έλα, Ροδούλα μου... Αν τον καταλάβουμε, λέει! Έκαμε ένα βουητό λες και εχαλάεν ο κόσμος... κι επεκεί έναν γκουπ... Ο πατέρας σου; Τα έβαλε πάλι με το τρακτέρ. Να με τρελάνει πάει... Καλά, θα του το πω... Εγώ; Τι να φοβηθώ; Όχι, πουλί μ'... Εντάξει, εντάξει, μην αργήσεις» απάντησε και κατέβασε το ακουστικό. Ταυτόχρονα έστρεψε το βλέμμα της μια προς το ποτήρι και μια προς τη λάμπα, για να δει αν ξανακούνησε ή της είχε μείνει ο φόβος.

Η νύχτα είχε αγκαλιάσει την περιοχή και η ατμόσφαιρα μύριζε υγρασία και βρεγμένη στάχτη. Ένα απαλό αγέρι σάρωνε τα νερά από τα κεραμίδια, να κυλήσουν στη γη. Κάποιες σταγόνες που έπεφταν μονότονα στους τσίγκους και στις αποθήκες συνθέταν ένα παράξενο τραγούδι, που το χρωμάτιζε μια φάλτσα νωχελικότητα.

Η Ροδούλα, συνταξιούχος δασκάλα, κόρη του Λευτέρη και της Παρθένας, καθόταν στην άκρη του καναπέ μπροστά στο αναμμένο τζάκι και κοίταζε το παιχνίδισμα της φωτιάς που έγλειφε το ξύλο. Αναστέναξε σιγανά και έριξε μια λοξή ματιά στη μάνα της, που παρέμενε κι εκείνη αμίλητη στην καρέκλα. Δυο μήνες είχαν περάσει από τον ισχυρό σεισμό και τους μικρότερους μετασεισμούς που τον ακολούθησαν και, εκεί που πίστευαν ότι είχαν ησυχάσει από τα αιφνίδια γεωλογικά φαινόμενα, τώρα είχε προκύψει ένα ακόμα για να τους ταραξεί περισσότερο. Η στάθμη της τεχνητής λίμνης, που είχε δημιουργηθεί και με τη βοήθεια της πλημμύρας του 1979, είχε αρχίσει να πέφτει επικίνδυνα. Στην πραγματικότητα, δεν ήταν το ίδιο το φαινόμενο που προβλημάτιζε τους κατοίκους, ούτε

η αποστράγγιση της λίμνης, αλλά τα αποτελέσματα που θα προκαλούσε αυτή η απορροή των υδάτων.

Έστρεψαν τα κεφάλια τους και οι δυο ταυτόχρονα, καθώς άκουσαν την πόρτα του σπιτιού να ανοίγει.

«Καλώς τον!» είπε η Ροδούλα αντικρίζοντας τον πατέρα της.

Ο Λευτέρης κούνησε ελαφρά το κεφάλι του αφήνοντας το πανωφόρι του στην Παρθένα, που είχε σπεύσει κοντά του. «Έφαγα στο καφενείο» την πρόλαβε. «Βάλε μου ένα τσίπουρο» συνέχισε και άνοιξε την τηλεόραση για να δει ειδήσεις. Αμίλητος και ασάλευτος, κατέβασε το ποτό του με τη μία κι έπειτα, δίχως να χαμηλώσει τον ήχο της τηλεόρασης μα ούτε και να στρέψει το βλέμμα του προς την κόρη του, τη ρώτησε:

«Τελικά, θα έρθει το παιδί;».

«Ναι, μπαμπά. Θα έρθει. Το κανόνισε με το ΕΑΓΜΕ».*

Ο Λευτέρης έμεινε για λίγο αφοσιωμένος στην τηλεπαρουσιάστρια και μετά από λίγο είπε:

«Τι θα πει “το κανόνισε”; Εκείνε εφτάει** κουμάντον ατώρα;».

Η Ροδούλα γέλασε με το χούι του πατέρα της που, όταν φουρκιζόταν, μιλούσε μόνο στα ποντιακά.

«Όχι, πατέρα. Απλά η Θοδώρα μας έχει πιστοποίηση και μπορεί να κάνει και πραγματογνωμοσύνες. Δεν είναι μόνο υδρογεωλόγος» συνέχισε η Ροδούλα.

«Δεν είναι μόνο υδρογεωλόγος...» επανέλαβε ειρωνικά

* ΕΑΓΜΕ: Ελληνική Αρχή Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών, τέως ΙΓΜΕ.

** Εφτάει: κάνει.

εκείνος, αλλά μέσα στο στήθος του πετάριζε η καρδιά του που θα είχε και πάλι την εγγονή του κοντά του. «Και τι θα κάνει κορίτσι πράμα μοναχό του;»

«Ε, δεν θα είναι και μοναχό του, Λευτέρη» αποκρίθηκε η κυρα-Παρθένα. «Ολόκληρο επιτελείο θα έχει εδώ πέρα. Επιστήμονες από την περιοχή».

«Να χέσω τ' επιστήμονας. Πώς γίνεται ολόκληρη λίμνη να χάνει τα νερά της; Τι είναι; Στέρνα είναι; Και πού έν' το επιτελείον ατόσον καιρόν; Ερχίνεσαν και φάνθουνταν τα κεραμίδια στην Πάνω Λίμνην...» μουρμούρισε και έσπρωξε το άδειο του ποτήρι προς το μέρος της.

«Έλα τώρα κι εσύ! Η μαμά σου φταίει;» τον μάλωσε η Ροδούλα και ο μπαρμπα-Λευτέρης έστρεψε το βλέμμα του και πάλι στην τηλεόραση.

Μετά από λίγα λεπτά σιωπής, ρώτησε:

«Και πότε θα έρθει;».

«Σε δέκα μέρες» απάντησε κοφτά η Ροδούλα.

«Σε δέκα μέρες...» επανέλαβε και κούνησε το κεφάλι του σκεφτικός. «Σε δέκα μέρες θα αρχίσουν πάλι οι βροχές. Γιατί δεν έρχεται τώρα;»

Η Ροδούλα έριξε μια λοξή ματιά στη μητέρα της και οι δυο τους κρυφογέλασαν με την ανυπομονησία του.

Εκείνος συνέχισε απτόητος:

«Τη μικρή τι θα την κάνει; Θα τη φέρει με τ' εκείνεν;».

«Δεν ξέρει ακόμη, μπαμπά. Ίσως την πάει στον πατέρα της για το διάστημα που θα είναι εδώ» απάντησε η Ροδούλα.

«Στον πατέρα της; Αυτός δεν ήταν άξιος να κρατήσει τη γυναίκα του και θα κρατήσει μωρό;» αποκρίθηκε περιφρονητικά.

«Ναι. Μπαμπάς της είναι. Μια χαρά θα τα καταφέρει. Έτσι κι αλλιώς, το παιδί μέχρι το απόγευμα θα είναι στο νηπιαγωγείο του...»

«Να της πεις να το φέρει μαζί της! Κοντεύ' πέντε χρονών και στην Κρύα Βρύσην την έφερε μόνο λίγες φορές» τη διέκοψε αυστηρά με φωνή σταθερή, ολοφάνερα επιτακτική. Έπειτα, καθώς σήκωσε το κεφάλι του, το πρόσωπό του πήρε μια έκφραση που δήλωνε ότι δεν ήθελε να συζητήσει άλλο.

ΚΑΘΑΡΜΟΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΤΩΝ 400.000 ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ

Στον βυθό μιας τεχνητής λίμνης στην Πέλλα το παρελθόν δεν αναπαύεται. Απλώς περιμένει τη στάθμη του νερού να πέσει.

Όταν η υδρογεωλόγος Θεοδώρα Χαραλαμπίδου επιστρέφει στην Πάνω Λίμνη, το τοπίο της παιδικής της ηλικίας έχει μετατραπεί σε μια απόκοσμη έρημο λάσπης. Καθώς τα νερά υποχωρούν, ο παλιός οικισμός αναδύεται σαν φάντασμα, αποκαλύπτοντας ένα μακάβριο εύρημα: τα νεκρά σώματα μιας οικογένειας Ποντίων που χάθηκαν πριν από μισό αιώνα.

Για το χωριό είναι ένα μυστικό θαμμένο στον βυθό. Για τη Θεοδώρα, όμως, είναι μια αποκάλυψη που απειλεί να γκρεμίσει όσα γνωρίζει για τις ρίζες της.

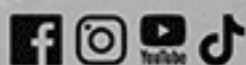
Ο αστυνόμος Ιορδάνης Σαλονικίδης καλείται να δώσει απαντήσεις σε μια υπόθεση που ο χρόνος θα έπρεπε να έχει παραγράψει.

Όμως, στην Πάνω Λίμνη τα λουκέτα δεν σφάλιζαν μόνο πόρτες. Σφάλιζαν και στόματα. Και τώρα αυτά τα λουκέτα αρχίζουν να σπάνε. Από μέσα.

ΠΟΣΟ ΒΑΘΙΑ ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΒΥΘΙΣΤΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΠΝΙΓΕΙΣ;

*Ο Καθαρμός είναι ένα οδοιπορικό στη μνήμη και την ενοχή.
Εκεί όπου το κακό κληροδοτείται και η αλήθεια απαιτεί
το απόλυτο τίμημα.*

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ: 20.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ

www.minoas.gr

9 786180 260502
ISBN 978-618-02-6050-2

ΚΩΔ. 35434